RAUDONDVARIO SENOVĖS GYVENVIETĖ

Algirdas ŽALNIERIUS

Rengiant kelio Kaunas–Jurbarkas–Šilutė–Klaipėda (7,5–12,4 km) rekonstrukcijos projektą, nauja kelio trasa, aplenkianti Raudondvario miestelį, suprojektuota Nemuno ir Nevėžio upių santakos slėnyje, dešiniajame Nevėžio krante. Nauja kelio trasa 400 m atstumu į ŠV nuo dešiniojo Nevėžio kranto kerta archeologijos vertybės (AR 1840), Raudondvario senovės gyvenvietės teritoriją.

Žvalgomieji archeologiniai tyrinėjimai gyvenvietės dalyje, per kurią numatoma tiesti naują kelią ir įvažiavimą nuo Raudondvario pusės, buvo atlikti 2001 m. gegužės mėn. Tyrinėjimų tikslas – nustatyti senovės gyvenvietės kultūrinio sluoksnio išlikimo laipsnį ir jo stratigrafiją.

Raudondvario senovės gyvenvietė yra Kauno r., apie 7 km į V nuo miesto, dešiniajame Nevėžio krante, apie 1,6 km į R nuo santakos su Nemunu. Į V nuo senovės gyvenvietės yra Raudondvario senkapis (AR 1841). Archeologinės vertybės plane tiek senkapis, tiek senovės gyvenvietė pažymėtos kaip viena teritorija ir užima 18,1 ha. Abi archeologinės vertybės yra Nevėžio dešiniajame kranto slėnyje, ant R–V kryptimi besitęsiančios aukštumėlės, kurios H_{abs} yra 23,00–24,00 m. Į Š nuo gyvenvietės teritorijos žemės paviršius žemėja ir apie 60 m nuo tyrinėtos vietos yra 21,00–22,00 m lygyje. Atrodytų, kad ši žemuma yra Nevėžio senvagės liekanos. PR link tyrinėtoje kelio trasos vietoje žemės paviršiaus aukštis yra 22,60–23,00 m lygyje.

Žvalgomieji Raudondvario senovės gyvenvietės tyrinėjimai buvo atlikti centrinėje, siauriausioje jos teritorijos dalyje, prie vandenvietės ŠR ribos, kur numatoma nauja kelio trasa. Žvalgomųjų archeologinių tyrinėjimų metu buvo iškasta 40 šurfų, ištirtas 40 m² plotas. Šurfai iškasti projektuojamo kelio trasos vietoje. Archeologijos paminklo ribose šurfai 1–24 iškasti dviem eilėmis kas 12 m ŠV–PR kryptimi. Tarp šurfų eilių yra 8 m atstumas. Šurfai 25–36 iškasti kelio trasoje PR kryptimi, išdėstant šurfus viena eile kas 10 m. Šurfai 37–40 iškasti projektuojamo įvažiavimo iš Raudondvario vietoje, kas 10 m ŠR kryptimi.

Senovės gyvenvietės ribose rastas susiklostęs iki 50 cm storio kultūrinis sluoksnis, kurį sudaro vienalytis pilkas juodžemis. Viršutinė kultūrinio sluoksnio dalis ilgą laiką nuolat buvo ariama. Pagal tyrinėjimų duomenis gyvenvietės kultūrinis sluoksnis yra permaišytas iki 25–30 cm gylio. Neiškraipyta informacija apie senovės gyvenvietę yra išlikusi tik žemesnėje kaip 30 cm kultūrinio sluoksnio dalyje ir geologiniuose sluoksniuose iškastose duobėse. Nesuardytoje kultūrinio sluoksnio dalyje buvo rastos kelios geologiniuose sluoksniuose iškastos duobės, užpiltos juodžemiu su degėsiais, smėlio ir degėsių mišiniu. Daugumoje rasta aprūkusių akmenų skaldos,

apdegusio molio tinko gabaliukų. Bent dalį duobių galima priskirti prie atvirų židinių, buvusių medinių pastatų viduje. Kitų, aiškesnių užstatymo pėdsakų nerasta. Nesuardytoje kultūrinio sluoksnio dalyje rastos tik dvi nedidelės lipdytų puodų šukės, pagal kurias šiuo metu tiksliau kaip I tūkst. pabaiga datuoti Raudondvario senovės gyvenvietę negalime. Permaišytoje viršutinėje kultūrinio sluoksnio dalyje rastus buitinės keramikos fragmentus galima datuoti XV–XIX a. Iki naujai projektuojamo kelio tiesimo, pagal žvalgomųjų archeologinių tyrinėjimų duomenis, kelio trasoje būtina ištirti 4800 m^2 plotą.

RAUDONDVARIS ANCIENT SETTLEMENT

In 2001 in the territory of the Raudondvaris (Kaunas district) ancient settlement, where a road is being designed, Kaunas PRPI excavated 40 test pits (40 m^2). There was fixed a cultural layer up to 50 cm thick, which by found ceramics is dated to the end of the 1st millennium and the 15th–19th centuries.